

Всеукраїнський студентський економічний форум 7. Міжнародне оподаткування, практичний аспект. 5.06.2019

Зміст

Напевно, ера глобалізму почалася з появи можливості розміщення головного офісу компанії в одній країні, утримування грошей у банках другої країни, заробляти їх у третій країні, а податки сплачувати там, де їх найменше стягуватимуть. При цьому, отримуючи купу знижок та інших преференцій.

Сьогодні на міжнародні ринки приходиться до 35 млрд доларів загальної виручки та до 12 млрд. валового прибутку. Тоді як частка податків, що сплачуються за кордоном у співвідношенні на порядки менша.

Хто, на вашу думку, насамперед отримує надприбутки? Правильно, вже знайомі нам ТНК! Саме вони завжди і відстоюють переваги глобалізму, оскільки його просування дозволяло заробляти на інших країнах ще більше, при цьому успішно мінімізуючи податкові виплати завдяки тонкощам та лазівкам у міжнародному законодавстві. Доречі, 4/5 усіх ведучих міжнародних корпорацій (включаючи 100 відсотків лідерів в області ІТ та інтернету) офіційно зареєстровані у США. Особливо такий стан речей занепокоїв ЄС., оскільки, займаючи домінуюче положення ТНК зовсім позбавляли місцеві компанії хоча б якогось шансу вирости до таких самих обсягів. До того ж, прибуток вони збирали великий, а податки майже не сплачували. Нерідко справа доходила й до суду, у багатьох випадках марно. Проте, іноді й вдавалося притягнути до відповідальності та штрафів, але все одно – обсяг податкових надходжень у бюджети європейських країн залишався набагато нижчим середньої ставки місцевого корпоративного оподаткування.

Супільний інтерес членів Євросоюзу сприяв спробам створення єдиного європейського законодавства, яке б дозволило домагатися від ТНК безумовної виплати податкових платежів «за місцем отримання прибутку». ну хоча б за рахунок введення єдиного для усієї території Європи 3-відсоткового податку на доходи. Але цей план не спрацював. Наприклад Данія, Швеція, Фінляндія та Ірландія відмовилися встановлювати такий податок та і взагалі, ці країни проти ображення ТНК, оскільки дуже часто є для них свого роду офшором у середині ЄС.

У січні 2019 Європейський парламент провів слухання з «Оцінки податкового розриву» у ЄС, у ході якого було оприлюднено дослідження «Ефективні податкові ставки для ТНК у ЄС», яке було проведено на базі 63

країн. Була проведена оцінка відповідності номінальних та ефективних ставок податку на прибуток і зроблені наступні висновки:

1. Наявність великої кількості лазівок та виключень призвели до того, що ряд юрисдикцій, маючи формально високі номінальні ставки податку, фактично змогли добитися значного їх зменшення – найнижчі ефективні ставки податку у Люксембурзі – 2,2%, Угорщині (7,5%), Кіпру (9,6%), Нідерландів (10,4%) та Латвії (10,6%);
2. Ні про яку податкову справедливість нема й мови – більшість європейських країн обкладають ТНК майже регресивно – чим більше ТНК, тим менше її податковий тягар, в окремих випадках, навіть, не більше 2%.

Доречі, в Україні співпадають номінальна та ефективна ставка податку. Разом із Болгарією та Словачією підпадаємо під виключення. Отже, сьогодні, як висновок, маємо тенденції до спроби зрівняти ефективні ставки податку у всіх країнах-членів ЄС, тобто, Європа повертається до моделі єдиного корпоративного податку та подальшому обмеженню фіскального суверенітету країн.

Але загальний довгостроковий тренд є таким - спостерігається поступове зниження податкових ставок для ТНК в країнах організації економічного співробітництва. Не дивлячись на гучні заяви, держави продовжують конкурувати між собою знижуючи податкові ставки та надаючи пільги володарям інтелектуальної власності. Пам'ятаємо – ТНК належать 80% НДДКР. У той же час податкове навантаження на фізичну особу у світі поступово зростає.

Щодо податкової системи країн світу.

Однією з найбільш стабільних податкових систем, які склалися і функціонують без значних змін з ХІХ ст., є Британська. Тут вона двоступінчаста і складається із загальнодержавних і місцевих податків. Важливе місце в загальнодержавному оподаткуванні займає прибутковий податок з населення, який приносить у бюджет дві третини всіх податкових надходжень. Цей податок платять тільки фізичні особи, тоді як юридичні особи, наприклад, корпорації, платять податок на прибуток. Прибутковий податок дуже диференційований залежно від величини доходу громадян. При його встановленні враховують сімейне, матеріальне становище (наприклад, стан здоров'я) платника податків і з урахуванням усіх обставин застосовуються пільги і знижки.

Податкова система Німеччини орієнтована на ті самі основні принципи, що й податкова система Британії: раціональний розподіл

податкового тягаря між виробництвом і споживанням, соціальна справедливість, захист вітчизняного підприємця. Федеративний устрій країни зобов'язує уряд розподіляти основні податкові надходження до бюджету на паритетних засадах: приблизно половина отриманих коштів від прибуткового податку, від податку на прибуток направляється до федерального бюджету, інша половина - до бюджету тієї землі, де зібрані ці податки. Німеччина - типова країна з трирівневою системою оподаткування. Податкові надходження розподіляються між трьома суб'єктами: федеральною владою, урядами земель і місцевою владою (громадами). Найбільшим джерелом поповнення скарбниці є прибутковий податок з фізичних осіб.

До розвинутих податкових систем, які успішно виконують фіскальну і регулюючу функцію, належить податкова система США. Вона формувалася протягом двох століть і виступає як ефективний інструмент регулювання економіки. У США також діє триступінчаста податкова система, при цьому 70 % надходжень припадає на федеральний бюджет. Водночас абсолютна величина і частка місцевих податків, а також податків окремих штатів залишаються високими. За їх рахунок (від 70 до 90 %) фінансується утримання охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, місцевої поліції.

Як і в Німеччині, у США найбільші доходи скарбниці приносить прибутковий податок з населення. Податок цей носить прогресивний характер: його ставки зростають залежно від величини доходу. Другим за значенням для федерального бюджету є відрахування у фонди соціального страхування. Ці внески також обов'язкові, їх розділяють порівну між працівником і роботодавцем, причому розмір внесків має тенденцію до зростання. Третій за величиною надходжень у бюджет - це податок на прибуток корпорацій. Тут також спостерігається тенденція до зниження податкових ставок. Це пов'язано з розширенням діяльності ТНК на зарубіжних ринках, що дозволяє сплачувати менший відсоток із своїх доходів у США та інших країнах, де вони діють; з переміщенням виробництва у країни з менш жорсткими системами оподаткування; із зростанням виробництва на міжнародних ринках. Ну, ми про це вже говорили на початку. Як і в ряді інших країн, у США широко застосовуються прискорені норми амортизації, які дозволяють через механізм податкових пільг заохочувати науково-технічний прогрес.

Разом з тим, незважаючи на значні надходження від різних податків - прямих і непрямих, - місцеві бюджети, особливо великих міст, не обходяться без субсидій, субвенцій і дотацій з федерального бюджету. В цілому ж історично сформована в США триступінчаста податкова система впливає

благодiрно на рацiональнe розмiщення в країнi промислових об'єктiв, на пiдвищення дiлової активностi в менш розвинутих рeгiонах. Податкова полiтика, яка проводилася iз середини 80-х рокiв, на думку ряду фахiвцiв, позитивно вплинула на господарський розвиток країнi, особливо в галузi малого бiзнесу, i сприяла зменшенню безробiття i зростанню добробуту населення.

Зараз ви побачите вибiрково податковi системи країн рiзних рeгiонiв свiту. Звернiть увагу на те, що чимало країн свiту сплачують податок на прирiст капiталу. У бiльшостi країн доходи вiд приросту ринкової вартостi капiталу оподатковуються або як дохiд, або у виглядi окремого податку на прирiст ринкової вартостi капiталу. Прирiст ринкової вартостi капiталу – це подорожчання вартостi активiв. Коли йдеться про оподаткування, його, як правило, визначають як чистi надходження вiд продажу активiв або прибуток вiд продажу iнвестицiї чи майна. Також новим для вас буде й «податок у джерела», який стягується з нерезидентiв, що отримують дохiд з територiї без заснування постiйного представництва. Наприклад у виглядi дивiдендiв, процентiв, роялти та iнших доходiв.

Це доволi корисна iнформацiя для тих, хто має бажання створити компанiю за межами України.

Отже дивимось. Захiдна Європа не може похвалитися великою кiлькiстю офшорних зон. Проте Гернсі, Джерсі, Острiв Мен, Гiбралтар, Мальта, Монако, Андора та Лiхтенштейн й досi є такими собi класичними та традицiйними їх представниками. Швейцарiю також продовжують вiдносити до офшорiв.

Захiдна Європа

Юрисдикцiя	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на прирiст капiталу	Податок на доходи фiзичних осiб	Податок у джерела	Вимоги до пiдготовки звітностi	Обов'язковий аудит	Вал. Кон *
Австрiя-AG	25%	20%	25%	50%	0-25%	+	+	-
Австрiя-GmbH	25%	20%	25%	50%	0-25%	+	-	-
Андора	10%	4.5%	-	-	35%	+	-	-
Великобританiя-LLP	19%	20%	21%	45%	20%	+	-	-
Великобританiя	19%	20%	21%	45%	20%	+	+	-

я-Ltd								
Німеччина	23-33%	19%	33%	45%	0-25%	+	-	-
Монако	0%	19.6%	-	-	-	+	-	-
Швейцарія	12-24%	8%	Нд**	11.5%	35%	+	-	-

*валютний контроль

**Нема даних

Серед країн Східної Європи може похвалитися статусом офшорної зони лише Угорщина. До вступу в ЄС Угорщина практикувала режим офшорного оподаткування компаній, які не ведуть діяльність в країні.

Східна Європа та Прибалтика

Юрисдикція	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на приріст капіталу	Податок на доходи фізичних осіб	Податок у джерела	Вимоги до підготовки і звітності	Обов'язковий аудит	Вал. кон.
Угорщина	9%	27%	-	16%	0%	+	-	-
Латвія	20%	21%	15%	23%	0-15%	+	-	-
Словаччина	21%	20%	22%	25%	0-19%	+	-	-
Чехія	19%	20%	-	15%	15%	+	-	-
Естонія	20%	20%	-	21%	0-10%	+	-	-

Об'єднані Арабські Емірати є класичними офшорними зонами, які місцями ускладнюються необхідністю оренди складських або офісних приміщень, що робить їх більш схожими на Вільні Економічні Зони, аніж на офшорні.

Близький схід

Юрисдикція	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на приріст капіталу	Податок на доходи фізичних осіб	Податок у джерела	Вимоги до підготовки і звітності	Обов'язковий аудит	Вал. кон.
ОАЕ (Дубаї)	-	5%	-	-	-	+	+	-
ОАЕ (Р-с-Х)	-	5%	-	-	-	+	+	-
Туреччина	22%	18%	20%	35%	10-20%	+	-	-

Вектор інтересу до офшорів поступово переміщується з Європи до Азії. Саме тут сьогодні знаходиться друге за щільністю локалізації «скупчення» офшорних зон. І хоча Гонконг та Макао відносяться до юрисдикції Китаю, за всіма ознаками продовжують вважатися офшорними зонами. Сінгапур (Південноазіатська Швейцарія) – зараз не менш популярна зона, ніж її східноєвропейський прообраз.

Південна та Південно-Східна Азія

Юрисдикція	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на приріст капіталу	Податок на доходи фізичних осіб	Податок у джерела	Вимоги до підготовки звітності	Обов'язковий аудит	Вал. Кон.
Гонконг	16.5%	-	-	15%	4.95-16.5%	+	+	-
Індія	30%	5%	20%	30%	20%	+	+	+
Китай	15%	17%	-	45%	10%	+	+	+
Макао	12%	-	-	6.3%	-	+	+	-
Сінгапур	17%	7%	-	20%	17%	+	+	-
Таїланд	20%	7%	30%	37%	10%	+	+	+
Тайвань	18%	10%	20%	40%	5-20%	+	+	-

Карибське узбережжя Латинської Америки, Мексиканський залив, Ост-Індські острови – не єдині назви Карибського регіону, де зосереджено біля половини усіх офшорних зон світу. Складність північноамериканського податкового законодавства, а також некомпетентність ряду офшор-провайдерів дозволяли відносити деякі штати США до офшорних зон.

США, Канада, Південна та Латинська Америка

Юрисдикція	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на приріст капіталу	Податок на доходи фізичних осіб	Податок у джерела	Вимоги до підготовки звітності	Обов'язковий аудит	Вал. Кон.
Британські Віргінські острови	-	-	-	-	-	+	-	-
Кайманові острови	-	-	-	-	-	-	-	-
Канада-Британська Колумбія	2.5%	5%	26%	16.8%	25%	+	-	-
Канада-Онтаріо (LP)	N/A	13%	N/A	13.6%	25%	-	-	-
США-Делавер-LLC	-	-	20%	39.6%	-	-	-	+
США-Нью Йорк	0%	4%	20%	8.82%	0%	+	-	-
США-Орегон	6.6%	-	31%	9.9%	-	-	-	-

Ну й ті, що не потрапили до вище названих регіонів.

Інші

Юрисдикція	Податок на прибуток	ПДВ	Податок на приріст капіталу	Податок на доходи фізичних осіб	Податок у джерела	Вимоги до підготовки звітності	Обов'язковий аудит	Вал. Кон.
Маврикій	0%	15%	-	15%	-	+	-	-
Нова Зеландія	28%	15%	-	33%	0-30%	+	+	-

Варто окремо відмітити і таку країну, як Сінгапур, влада якої регулярно проводить економічні реформи, розвиває інфраструктуру та покращує систему освіти. Сінгапур відрізняється низьким рівнем корупції, відсутністю бюрократії та стабільною політичною ситуацією. У Сінгапурі низький податок на прибуток (17%), а також квазі-територіальний принцип оподаткування, тобто податок стягується лише з того прибутку, який було отримано із джерел у Сінгапурі або переведений на сінгапурський рахунок. З цієї причини бізнесмени вважають за краще реєструвати компанію у Сінгапурі, а банківський рахунок для неї відкривати у іншій країні. Тут відсутній податок на дивіденди, оскільки діє однорівнева система оподаткування, тобто податок стягується лише один раз – на рівні компанії. Це відрізняє Сінгапур від багатьох інших країн, де під оподаткування підпадає і дохід компанії, і дивіденди акціонерів. Також у цій юрисдикції немає податку на приріст капіталу. Влада постійно розробляє різноманітні податкові пільги та стимули для різних сфер економіки, які знижують податкову ставку. Наприклад, передбачені пільги та стимули для малого та середнього бізнесу: повне звільнення перших 100 тисяч сінгапурських доларів річного доходу компанії (за умов, що її вік – менше трьох років) та 50% вивільнення наступних 200 тисяч сінгапурських доларів доходу. Доречі, сінгапурський долар не прив'язаний до долара чи євро. Відсутній валютний контроль. Для відкриття бізнесу тут потрібно за 1.5 дні виконати лише дві процедури, які обійдуться у 0.4% доходу на душу населення. Для порівняння, в Україні необхідно виконати 6 процедур, які займуть 6.5 днів та 0.6% від доходу на душу населення. А нещодавно у Сінгапурі стало ще простіше відкрити бізнес – відмінили корпоративні печатки. Щодо податкового навантаження – тут необхідно зробити 5 платежів, а підготовка звітності займає 64 години на рік та 20.6% прибутку. На відміну в Україні потрібно зробити ті ж самі 5 платежів, але витратити на звітність 327.5 годин та віддати 41.7% прибутку.